

بررسی عملکرد ورزش ایران در بازی‌های آسیایی (بخش دوم)

آسیا در ایران؛ ایران روی سکو

پنجمین دوره ۱۹۶۶ - بانکوک تایلند

شهر بانکوک تایلند بیشترین میزبانی را در تاریخ بازی‌های آسیایی داشته. نکته جالب درباره این شهر این است که متوالی‌ترین میزبانی از بازی‌ها را این شهر داشته است. به گونه‌ای که شورای المپیک آسیا میزبانی ۲ دوره متوالی رقابت‌ها در سال‌های ۱۹۶۶ و ۱۹۷۰ را به این شهر واگذار کرد. اقدامی که تا امروز بی‌سابقه بوده است. البته از نظر میزبانی یک کشور، چین هم پس از تایلند با احتساب رقابت‌هایی که این دوره در هانگژو برگزار می‌شود، ۳ دوره میزبانی مهمترین رقابت‌های کمپلکس قاره آسیا بوده.

در این دوره از رقابت‌ها کاروان ایران پس از یک دوره غیبت بار دیگر به صحنه رقابت‌های آسیایی بازگشت. با تصمیم نهاد متولی ورزش در آن زمان کاروان ایران با جمعیت بیشتری نسبت به بازی‌های آسیایی ۱۹۵۸ با بانکوک سفر کرد. ایران در سال ۱۹۵۸ با ۱۱۲ ورزشکار به توکیو رفت و در این دوره ۱۱۸ ورزشکار با سفر به شرق آسیا برای حضور در بازی‌ها را بست. اتفاقی که نشان می‌داد نگاه‌ها به ورزش در ایران متفاوت شده.

منصور مهدی‌زاده وظیفه پرچمداری کاروان ایران در آن رقابت‌ها را بر عهده داشت. کاروان ۱۱۲ نفره کشورمان در رشته‌های وزنه‌برداری، کشتی آزاد، فوتبال، والیبال مردان، والیبال زنان، تنیس روی میز، دوومیدانی، بسکتبال، شمشیر، شیرجه و شنا حضور پیدا کرد. جالب اینکه ایران در ۲ رشته وزنه‌برداری و کشتی آزاد به ترتیب با ۳ طلا، ۴ برنز و ۳ نقره به عنوان قهرمانی رسید. با این شرایط اما کاروان ایران با ۶ طلا، ۸ نقره و ۱۶ برنز در رتبه ششم قرار گرفت. آنچه ثابت می‌کند ورزش در قاره کهن در آن سال وارد فاز جدیدی شده بود.

برهانه‌های کاروان ایران در این دوره ۲ رشته تنیس و شنا بودند. رشته‌هایی که در اولین حضورشان عملکرد نسبتاً مطلوبی را از خودشان به نمایش گذاشتند. تقی اکبری اسطوره تنیس ایران در اولین حضورش به مدال برنز بخش انفرادی مردان رسید اما در رشته شنا حیدر شنجانلی عملکرد ناامیدکننده‌ای از خودش ارائه داد و در مراحل مقدماتی از گردونه رقابت‌ها حذف شد.

نکته جالب اینکه دوچرخه‌سواری ایران موفق شد بانکوک را با دو مدال برنز ترک کند. جایی که اسماعیل حسینی رکابزن تیم ایران موفق شد در ماده ۴ هزار متر تعقیبی مدال بگیرد و تیم دوچرخه‌سواری ایران هم در تایم تریل تیمی به مدال برنز رسید.

شاهکار کاروان ایران در این رقابت‌ها را تیم والیبال زنان رقم زدند، جایی که آنها موفق شدند با رقم زدن یک شگفتی در اولین دوره حضورشان در بازی‌های آسیایی به مقام سوم رقابت‌ها برسند.

موحد طلایی شد

از دیگر اتفاقات مهمی که برای کاروان

ایران در بانکوک رخ داد، می‌توان به کسب اولین مدال طلای عبدالله موحّد اسطوره کشتی ایران در بازی‌های آسیایی اشاره کرد؛ مرد ۶ طلائی ایران که یکی از ۶ طلائی‌ها در بانکوک گرفت. البته به جز موحّد، منصور مهدی‌زاده که پرچمدار کاروان ایران در مراسم افتتاحیه بود هم موفق شد به مدال طلا برسد.

جلال کشمیری و تیمور غیائی که در آن زمان استعدادهای منحصر به فردی در دوومیدانی بودند هم موفق شدند به ترتیب به مدال نقره پرتاب دیسک، برنز پرتاب وزنه و نقره پرش ارتفاع برسند. دیگر دوومیدانی‌کار کاروان ایران در آن دوره

احمد میرحسینی بود. دوندۀ‌ای که موفق شد در ماده ۳ هزار متر با مانع به مدال نقره برسد. بدین ترتیب ۳ دوومیدانی‌کار ایران مسابقات را با مدال به پایان بردند تا یکی از درخشان‌ترین نتایج تاریخ دوومیدانی ایران در بازی‌های آسیایی در سال ۱۹۶۶ رقم بخورد، جایی که تمام نفرات اعزامی به مدال رسیدند.

شاهکاری که ورزش ایران در چند دوره گذشته در حسرت رقم زدنش مانده. بوکس ایران که در آن سال‌ها یکی از قدرتمندترین تیم‌های قاره آسیا بود با ۴ بوکسور راهی تایلند شد و جالب اینکه ۴ مدال برنز را برای کاروان کشورمان به ارمغان آوردند تا به همراه تیم دوومیدانی تبدیل به موفق‌ترین رشته‌های کشورمان در پنجمین دوره بازی‌های آسیایی شوند.

در مقابل ضعیف‌ترین نتیجه کاروان ایران در سال ۱۹۶۶ را تیم ملی بسکتبال رقم زد. تیمی که با ارائه یک نمایش فوق‌العاده ضعیف که کمتر کسی انتظار آن را داشت، به رتبه هفتم رسید.

تقی عسگری که بسیاری او را پدر شیرجه ایران می‌نامند، در سن ۴۲ سالگی برای تجربه آخرین حضورش در مهمترین رویداد چند ورزشی قاره کهن همراه با سایر نفرات به بانکوک رفت. او که به همراه منوچهر فصیحی تیم دو نفره شیرجه ایران را تشکیل می‌دادند، در ماده شیرجه از سکو به رتبه هفتم رسید تا وداع تلخی با بازی‌های آسیایی داشته باشد.

منوچهر فصیحی هم در این ماده به مقام ششم رسید. تک مدال تنیس روی میز را هم

هوشنگ بزرگ‌زاده در بخش انفرادی مردان کسب کرد؛ مدالی که از جنس برنز بود.

ششمین دوره ۱۹۷۰ - بانکوک تایلند

شورای المپیک آسیا میزبانی دو دوره متوالی بازی‌های آسیایی را به شهر بانکوک تایلند واگذار کرد. اولین دوره در سال ۱۹۶۶ برگزار شد و دومین دوره بازی‌ها در سال ۱۹۷۰. پرچمداری کاروان ایران در مراسم افتتاحیه آن دوره از بازی‌ها بر عهده عبدالله موحّد سرشناس‌ترین چهره آن روزهای ورزش کشورمان بود. او در نهایت موفق شد دومین مدال طلای خودش در رقابت‌های آسیایی را با انجام کشتی‌های حساب شده بدست آورد و از این حیث رکورددار شود.

زیرا تا پیش از بازی‌های ۱۹۷۰ ورزش ایران طلای دو دوره متوالی بازی‌های آسیایی را تجربه نکرده بود. کاروان ایران با ۱۶۹ ورزشکار در ششمین دوره بازی‌های آسیایی شرکت کرد. یک عدد قابل توجه که باعث شد بزرگترین کاروان ایران در رقابت‌های آسیایی تا آن روز شکل بگیرد. البته با وجود اینکه کاروان نسبت به دوره گذشته بزرگتر شده بود، اما نفرات حاضر در آن موفق نشدند عملکرد مطلوبی از خود به نمایش بگذارند. نمایش کاروان

ایران در آن دوره از بازی‌ها به حدی فاجعه‌بار بود که کشتی و وزنه‌برداری، ۲ رشته‌ای که در دوره گذشته از نظر تیمی به مقام قهرمانی رسیده بودند، با وجود تمام ستارگانی که در اختیار داشتند، موفق نشدند عملکرد بازی‌های آسیایی ۱۹۶۶ را تکرار کنند و مقام قهرمانی تیمی در این دوره را به ژاپن رقیب مستقیم ایران در جدول رده‌بندی مدالی واگذار کردند.

با وجود این اما کاروان ایران موفق شد با کسب ۹ مدال طلا، ۷ نقره و ۷ برنز در رتبه چهارم جدول رده‌بندی مدالی قرار بگیرد. رتبه‌ای که با توجه به عملکرد ضعیف رشته‌های شناسن، مدال، مانند کشتی، وزنه‌برداری، فوتبال و والیبال زنان فوق‌العاده بود.

حضور متوالی، برای اولین بار

نکته جالب توجه درباره این مسابقات این است که ورزش ایران موفق شد در بازی‌های آسیایی ۱۹۷۰ بانکوک

هفتمین دوره ۱۹۷۴ - تهران

پس از گذشت ۶ دوره از بازی‌ها نوبت میزبانی به ایران رسید. دوره‌ای که کاروان کشورمان بهترین نمایش ادوار تاریخ بازی‌های آسیایی را در آن داشت. اتفاقی که البته همواره برای کشورهای میزبان به علت داشتن حمایت تماشاگران در رقابت‌ها رخ می‌دهد. از طرفی میزبانان تورنمنت‌های کمپلکس همیشه پر تعدادترین کاروان را در میان کشورهای حاضر در مسابقات دارند. اتفاقی که برای ایران در بازی‌های آسیایی تهران رخ داد و کشورمان با کاروانی ۴۰۰ نفره در مسابقات حضور داشت. نکته جالبی که در این دوره اتفاق افتاد، حضور چین در بازی‌های آسیایی برای اولین بار بود. چین تا پیش از بازی‌های آسیایی تهران به علت اختلافات سیاسی‌ای که با بسیاری از کشورهای داشت، در مهمترین تورنمنت چند ورزشی قاره کهن غایب بود. در آن زمان اما مسئولان وقت کشورمان با پادرمیانی این کشور را به بازی‌ها دعوت کردند. در بازی‌های آسیایی ۱۹۷۴ رشته‌های شمشیربازی، ژیمناستیک (هنری) و بسکتبال زنان برای نخستین بار وارد بازی‌ها شدند. پرچمداری کاروان ایران در هفتمین دوره را مسلم اسکندر فیلیپی آزادکار تیم ملی کشتی ایران که در آن زمان یکی از پرافتخارترین کشتی‌گیران ایران بود، بر عهده داشت. پرچمداری که موفق شد در رقابت‌های تهران ۱۹۷۴ سومین مدال طلای متوالی‌اش را کسب کند و به همراه عبدالله موحّد تاریخ‌ساز شود.

بوکس؛ درخشان مثل همیشه

در زمان برگزاری بازی‌های آسیایی تهران بوکس یکی از بهترین رشته‌های ایران بود. رشته‌ای که در ۶ دوره گذشته هم آبروداری کرده و به مدال‌های متعددی رسیده بود. در تهران ۱۹۷۴ موفق به کسب ۳ مدال طلا، ۴ مدال نقره و ۴ برنز شد. نمایش دلپذیری که ایران را به مقام دوم تیمی بازی‌ها رساند. نتیجه‌ای که همچنان بهترین عملکرد بوکس ایران در مهمترین رویداد چند ورزشی قاره آسیا است. عملکردی که به نظر می‌رسد با توجه به حضور کشور قدرتمندی مانند ازبکستان در رقابت‌ها تکرار نشدنی باشد.

فوتبال بر بام آسیا

تیم فوتبال ایران در بازی‌های آسیایی تهران ستاره‌هایی مانند حسن روشن و ناصر حجازی را در ترکیبش داشت. آنچه باعث شد تیم ایران با هدایت حشمت مهاجرانی رقیبش را یکی پس از دیگری از پیش رو بردارد و به مدال طلای مسابقات برسد.

شمشیربازی طلسم شکست

شمشیربازی یکی از رشته‌هایی بود که پیش از آغاز بازی‌ها هیچ فردی روی مدالش حساب نمی‌کرد اما یکی از درخشان‌ترین عملکردها را ارائه داد. شمشیربازی زنان و مردان ایران که در تمام ماده‌ها حضور پیدا کرده بود، در مجموع موفق به کسب ۱۰ مدال رنگارنگ شد. مهمترین عناوین در سایر تیمی مردان، ایه و فلوره تیمی زنان رقم خورد. جایی که این ۳ اسلحه به تنهایی برای ایران ۳ مدال طلا در مجموع به ارمغان آوردند.

دوچرخه‌سواری و تنیس مردان هم عملکرد فوق‌العاده‌ای داشتند. دوچرخه‌سواری در این رقابت‌ها موفق شد ۲ مدال طلا، یک مدال نقره و یک مدال برنز کسب کند. تنیس مردان هم با درخشش تقی اکبری ستاره آن روزهای راکت و ورزش ایران به مقام چهارم تیمی رسید. اکبری هم در رقابت‌های انفرادی مردان به مدال نقره دست یافت. این البته پایان کار تنیس ایران نبود و علی مدنی و کامبیز درفشی جوان موفق شدند در رقابت‌های دوپل (دو نفره) به مدال نقره برسند. نتیجه‌ای که بهترین نمایش تنیس مردان ایران در ادوار مختلف بازی‌های آسیایی تا به امروز بوده و به نظر تکرار نشدنی است.

رشته‌هایی که به مدال نرسیدند

اگر تصور می‌کنید کاروان ایران در همه رشته‌هایی که حاضر بوده موفق به کسب مدال شده، سخت در اشتباه هستید. زیرا کاروان ایران موفق نشد در رشته‌هایی مانند شیرجه زنان و مردان، شنا، ژیمناستیک، بسکتبال، والیبال و تیراندازی مدال کسب کند و دست خالی ماند.

شکوه آزادی

ایران برای میزبانی از بزرگترین تورنمنت قاره نیاز به احداث یک ورزشگاه بزرگ و مجهز داشت. بنابراین مسئولان وقت تصمیم گرفتند در غرب پایتخت ایران یک مجموعه ورزشی چند منظوره احداث کنند. روند ساخت آزادی از سال ۱۳۴۹ آغاز شد و چندی پیش از آغاز رسمی هفتمین دوره بازی‌های آسیایی به صورت رسمی افتتاح شد. ورزشگاهی که در آن زمان در خاورمیانه و آسیا بی‌نظیر بود.

کاروان ایران در دوره گذشته رقابت‌ها که به میزبانی بانکوک تایلند برگزار شد، نتایج فاجعه‌باری کسب کرد. آنچه با عملکرد فوق‌العاده ورزشکاران ایران در بازی‌های تهران خداحافظی کردن تقی عسگری بازی‌های آسیایی را به خانه ببرد. شیرجه ایران پس از سال‌ها بازی‌های آسیایی را دست خالی ترک کرد. اتفاقی که مهمترین علتش خداحافظی کردن تقی عسگری از دنیای شیرجه و تربیت نکردن شیرجه‌روهای جوان برای جانشینی عسگری بود.

قهرمانی‌ها باز پس گرفته شد

رشته‌هایی همچون کشتی و وزنه‌برداری که ایران همواره در آنها یک‌هتا بود، در دوره گذشته به مقام قهرمانی تیمی نرسیدند و قهرمانی را به ژاپن واگذار کردند. در این دوره اما این ۲ رشته موفق شدند در مجموع ۲۷ مدال رنگارنگ بدست آورند. به عبارت دیگر می‌توان گفت رسیدن به رتبه دوم رنکینگ تیمی مدال‌آوری مدیون درخشش کشتی‌گیران و وزنه‌پردازان است.

غوغای دوومیدانی

دوومیدانی ایران در آن روزها یکی از رشته‌های سرآمد کشورمان در بازی‌ها بود. رشته‌ای که با اتکا به دو ستاره درخشانش یعنی تیمور غیائی و جلال کشمیری موفق

اولین حضور متوالی‌اش در این رقابت‌ها را جشن بگیرد. موضوعی که رخ دادنش یک اتفاق ویژه برای ورزش ایران در آن زمان به حساب می‌آمد. برخی ورزشکاران مانند تیمور غیائی و جلال کشمیری هم موفق شدند عملکرد دوره گذشته‌شان را تکرار کنند و با مدال بانکوک را به مقصد تهران ترک کنند. نکته ویژه تیم ملی دوومیدانی در بازی‌های سال ۱۹۷۰ اعزام اولین دوندۀ زن به بازی‌ها بود. جایی که شهلا صفوی نماینده ۱۰۰ متر زنان به بازی‌های آسیایی رفت. البته صفوی در مرحله مقدماتی نمایش خوبی نداشت و موفق به کسب مجوز صعود به مرحله حذفی نشد. با این حال اما اعزام یک دوندۀ زن برای نخستین بار به بازی‌ها یک اتفاق مثبت محسوب می‌شد.

دیگر اتفاق ویژه این دوره در کاروان ایران برای عبدالله موحّد رخ داد. جایی که او موفق شد با ارائه یک کشتی حساب شده همه حریفان را شکست داده و برای دومین بار طلای بازی‌های آسیایی را به خانه ببرد.

شیرجه ایران پس از سال‌ها بازی‌های آسیایی را دست خالی ترک کرد. اتفاقی که مهمترین علتش خداحافظی کردن تقی عسگری از دنیای شیرجه و تربیت نکردن شیرجه‌روهای جوان برای جانشینی عسگری بود.

فوتبال تا آن زمان یکی از ورزش‌های مدال‌آور در بازی‌های آسیایی برای کاروان ایران محسوب می‌شد. اگر عملکرد چند سال اخیر امیدهای ایران پس از بازی‌های آسیایی ۲۰۰۶ دوچه را کنار بگذاریم، فوتبال ایران در آن دوره یکی از بدترین نمایش‌های تاریخش در بازی‌های آسیایی را ارائه داد. تیمی که موفق نشد با وجود تمام ستارگانی که در اختیار داشت، موفق به صعود از مرحله گروهی نشد؛ نتیجه‌ای که یک فاجعه تمام عیار بود.

بوکس آبروداری کرد

بوکسورهای ایرانی در آن زمان یکی از ابرقدرت‌های قاره آسیا بودند. به گونه‌ای که در هر دوره بازی‌های آسیایی مدال کسب می‌کردند و در کنار کشتی، وزنه‌برداری و دوومیدانی سهم بزرگی در رسیدن کاروان ایران به رتبه‌های تک‌رقمی در جدول رتبه‌بندی مدالی داشتند. بوکس ایران که در آن زمان با نام مشت‌زنی شناخته می‌شد، با ۳ ورزشکار راهی بانکوک شد. این رشته در شرایطی که بسیاری از رشته‌های مدال‌آور ادوار گذشته مانند والیبال زنان و مردان، واترپلو و بسکتبال موفق به تکرار عملکرد خوب دوره گذشته نشدند، به مانند رقابت‌های پیشین ۳ مدال کسب کرد تا تمام بوکسورهای کشورمان دست پر به ایران بازگردند. در این رشته

عمران حاتم‌ی به مدال نقره رسید و محمد ساروخانی و غلامحسین پاک‌منش هم ۲ برنز کسب کردند تا یکی از بهترین نمایش‌ها را در میان رشته‌های اعزامی داشته باشند.